

Ebeltoft, 26. september 2019

Introduktion til Direktionens budgetoplæg: Budget 2020 og budgetoverslagsår 2021-2023

1. De ”indre” rettesnore for budgetlægningen: den økonomiske politik og budgetstrategien

Syddjurs Kommune er en af Aarhusregionens mest attraktive bosætningskommuner, og det er byrådets mål, at kommunen er det bedste sted i Østjylland at bo, opleve, besøge, gå på arbejde og drive virksomhed. I Syddjurs oplever vi en betydelig befolkningstilvækst i disse år. Det skal der tages højde for i de budgetmæssige prioriteringer for såvel kommunens drifts- og anlægsvirksomhed.

Direktionen har i henhold til den politiske fastsatte budgetlægningsproces udarbejdet et oplæg til politisk behandling den 26. september 2019. Direktionens budgetoplæg følger byrådets økonomiske politik og budgetstrategi. Den økonomiske politik indeholder fem relevante pejlemærker for budgetlægningen:

Pejlemærker	Mål
Robust kassebeholdning	En kassebeholdning på 200 mio. kr. skal gøre kommunen robust overfor uforudsete økonomiske hændelser, konjunktursvingninger ol.
Gælden må ikke vokse	Målet er, at den skattefinansierede gæld ikke må vokse.
Driftsoverskud på 100 mio. kr.	Målet er et årligt skattefinansieret driftsoverskud på ca. 100 mio. kr. til finansiering af skattefinansierede anlæg.
Anlæg	Målet er ca. 80-100 mio. kr. i årlige skattefinansierede nettoanlægsudgifter.
Skat	Målet er at skatten ikke må stige.

Direktionens budgetoplæg sigter på at konsolidere kassen i 2020, så den genopbygges fra et niveau under 100 mio. kr. tilbage til et niveau omkring 200 mio. kr. i 2023-24, jf. resultatopgørelsen i budgetoplægget.

Det skal dog understreges, at finansieringssiden i budgetoverslagsårene er forbundet med ekstraordinær usikkerhed, idet regeringen i efteråret 2019 har bebudet en tilskuds- og udligningsreform med virkning fra 2021. Da 20-25 pct. af kommunernes finansiering kommer herfra, vil de fordelingsmæssige konsekvenser på tværs af kommuner potentielt være betydelige – også for Syddjurs.

Byrådets budgetstrategi sætter de strategiske spor for, hvordan det solide økonomiske fundament fortsat kan udvikles - samtidig med, at det sikres, at der løbende skabes økonomisk råderum til at investere og realisere nye politiske projekter i Syddjurs. Den politiske ambition og det strategiske pejlemærke for økonomisk råderum udgør 120 mio. kr. i 2022 i den nuværende budgetstrategi.

De strategiske hovedtemaer i dette års budgetlægning er:

- I. **Fremtidens læringsmiljøer for børn og unge i kommunens dagtilbud, skoler og ungdomsskolen.** Økonomisk måltal: 30 mio. kr. årligt fra 2022 med gradvis økonomisk indfasning fra 2020.
- II. **Fremtidens Sundhed og Omsorg.** Økonomisk måltal: 30 mio. kr. årligt fra 2022 med gradvis økonomisk indfasning fra 2020.
- III. **Øvrige velfærds- og driftsområder.** Økonomisk måltal på 15 mio. kr. i 2022 med delvis økonomisk indfasning fra 2020. Hovedsageligt administrationen forventes at kunne bidrage med et råderum på samlet set 5 mio. kr. årligt fra 2020 stigende til 15 mio. kr. i 2022.

2. De ”ydre” rettesnore for budgetlægningen: Økonomiaftalen for 2020

Økonomiaftalen for 2020 mellem regeringen og KL på vegne af kommunerne skabte bedre finansieringsmæssige rammer end forventet for Syddjurs Kommune. Det demografiske træk har på den anden side udviklet sig mere omkostningstungt med den seneste befolkningsprognose fra foråret 2019. Kombineret med en række ubalancer, konstateret i forbindelse med budgetopfølgningerne i 2019, udligner bevægelserne i indtægts- og udgiftsside stort set hinanden for Syddjurs i dette års budgetlægning.

Direktionen anbefaling er aktuelt, at indtægtssiden baseres på statsgaranti i 2020, hvor Syddjurs Kommune de sidste par år har valgt selvbudgettering. Anbefalingen er dog fra Direktionens side at følge udviklingen af indbyggetallet tæt frem mod 2. behandlingen ultimo oktober, inden den endelig politisk beslutning tages om valg af budgetmetode.

På nuværende tidspunkt, er det uafklaret, hvor mange låneansøgninger Syddjurs vil blive imødekommet på. Budgetoplægget er baseret på niveauet fra sidste år. Der er noget under det som Syddjurs afdrager i disse år og det respekterer hermed også den økonomiske politik.

Kommunernes samlede overholdelse af service- og anlægsrammer, er omfattet af økonomiske sanktioner og modregninger, hvis de ikke efterleves. På den baggrund er det en fælles kommunal opgave og ansvar at bidrage til aftaleoverholdelse for kommunerne under et. Det er desuden aftalt i økonomiaftalen, at skatterne fortsat skal holdes i ro, hvilket ligesom service- og anlægsrammer er omfattet af sanktionslovgivningen.

Direktionen har taget bestik af de vejledende service- og anlægsrammer for Syddjurs, hvilket har været en ekstraordinær udfordring i dette budgetlægningsarbejde.

3. Aktuelle styringsmæssige udfordringer – adresseret i budgetoplægget

I forbindelse med budgetlægningen for 2020 har Direktionen anbefalet en forhøjelse af basisbudgetterne på de områder, som er udfordret på budgetoverholdelse.

I alt er basisbudgetterne på det specialiserede socialområde og på beskæftigelsesområdet hævet med 38,8 mio. kr. i 2020 - med svagt faldende profil i budgetoverslagsårene. Der er fortsat begrænset plads til at overføre forbrug og budget fra tidligere budgetår, uden at det påvirker kassebeholdningen. Det skærper kravene til organisationens budgetdisciplin.

Indfasningen af de administrative besparelser fra budget 2019, er fremrykket i Direktionens budgetoplæg for budget 2020 for at sikre et budget i balance. Direktionen er særlig opmærksom på, om den samlede resultatskabelse forringes med denne fremrykning.

Direktionens budgetoplæg vil på kort sigt konsolidere kassen, men på sigt – i budgetoverslagsårene – bringe kommunekassen tilbage mod 200 mio. kr. fra under 100 mio. kr. Det vil ske gennem en styrkelse af likviditeten på differencebeløbet i budgetoverslagsårene 2021-2023. Derigennem respekteres pejlemærket om kassebeholdningen fra den økonomiske politik fortsat.

4. Resultatoverblik – Budget 2020 og budgetoverslagsår - kort fortalt

Nedenfor fremgår Direktionens budgetoplæg i kort tabelform. Det bemærkes, at der er ekstraordinær usikkerhed om finansieringssiden i overslagsårene, da regeringen har bebudet en tilskuds- og udligningsreform fra 2021:

Resultatopgørelse 2020-2023

Netto, hele 1.000 kr.	2020	2021	2022	2023	Gns. 20-23 (mio. kr.)
Tilskud og udligning	-580.855	-570.158	-576.583	-571.872	-575
Skatter	-	-	-	-	-2.258
Finansiering i alt	2.734.513	2.798.954	2.854.947	2.941.145	-2.832
Basisbudget	2.537.629	2.519.222	2.504.533	2.504.278	2.516
Nulstilling demografipulje budget 2019	-12.679	-23.792	-37.303	-37.303	-28
Demografi budget 2020	29.244	50.354	73.644	97.227	63
Øvrige tekniske korrektioner	4.286	-963	-5.660	-3.882	-2
Nulstilling af sparepulje	20.000	40.000	60.000	60.000	45
Blokke afledt af budgetanalyser	-35.678	-50.703	-66.196	-68.936	-55
Lov- og cirkulæreprgram	6.240	7.164	8.808	8.808	8
Genopretning: Løft af basisbudget	38.300	35.100	32.900	32.900	35
Pris- og lønstigninger, ændringer	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9
Øvrige blokke i direktionens oplæg	3.160	2.808	3.000	3.125	3
Driftsvirksomhed i alt	2.581.502	2.570.190	2.564.726	2.587.217	2.576
Pris- og lønstigninger, korr. basisbudget	0	61.866	124.116	184.880	93
Renter	-250	300	700	970	0
Resultat: Ordinær drift	-153.261	-166.598	-165.405	-168.078	-163
Større bygningsrenovering og vejinvesteringer overført til anlæg	11.000	11.000	11.000	11.000	11
Anlægsvirksomhed	92.667	97.857	102.499	106.622	100
Anlæg i alt	103.667	108.857	113.499	117.622	111
Resultat: Skattefinansieret virksomhed	-49.594	-57.741	-51.906	-50.456	-52
Forsyningsvirksomhed	43	43	42	42	0
Finansforskydninger	9.850	18.550	4.750	4.750	9
Almeneboliger: Lånefinansieret anlæg (90%)	3.150	3.150	0	1.800	2
Almeneboliger: Lån	-3.150	-3.150	0	-1.800	-2
Afdrag *)	45.300	45.900	46.100	45.700	46
Optagelse af lån *)	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20
Resultat: Kassehenlæggelser	-14.401	-13.248	-21.014	-19.964	-17

(+ = forbrug af kassebeholdningen)

*) I 2020 ekskl. 92 mio. kr. i låneoptagelse og afdrag på byggekredit, der netto giver nul

5. Budgetopgaven i de kommende år: 100 mio. kr. i råderum skal tilvejebringes

De seneste år har Syddjurs Kommune oplevet en positiv befolkningstilvækst med mange tilflyttere og ældre, som lever markant længere. Syddjurs følger den demografiske udvikling i Danmark, hvor vi i de kommende år vil opleve flere ældre over 80 år og flere børn under fem år.

I Syddjurs Kommune er denne udvikling udtalt og det lægger et pres på kommunens økonomi. De mange nye borgere, kombineret med flere ældre og flere mindre børn, giver både Syddjurs Kommune muligheder og udfordringer, der skal håndteres.

Selvom direktionens budgetoplæg vil konsolidere kassen, er det direktionens vurdering, at tidsperspektivet er for langt og for usikkert. Det er derfor fortsat en opgave med at skabe råderum i årene fremover for at bringe kassebeholdningen tilbage til pejlemærket i den økonomiske politik. For at nå pejlemærket er direktionens anbefaling, at der skabes et råderum i de kommende års budgetlægning på 100 mio. kr

Direktionen anbefaler derfor, at der arbejdes med nedenstående strategiske hovedtemaer frem mod kommende års budgetlægning.

- **Slutbrugeren som omdrejningspunkt**

For at lykkes med effektfulde indsatser er det centralt, at indsatsen tager afsæt i slutbrugeren som medskaber og ikke modtager. Det gælder for borgere i alle livets faser – børn/unge, de erhvervsaktive og for seniorerne.

Direktionen ønsker derfor at sætte yderligere fokus på at udvikle indsatser sammen med slutbrugeren, så vi får løsninger, der giver resultater på den lange bane – og som er designet med afsæt i slutbrugers perspektiv.

Vi skal sætte spot på slutbrugeren og dennes ressourcer og muligheder, og blandt andet anvende de teknologiske og digitale muligheder til at løse vores kerneopgaver på en meningsfuld og smart måde. For at lykkes med at tænke slutbrugers behov ind i indsatserne, er det afgørende at tænke civilsamfundet ind. Og her menes det civilsamfund, der er relevant for den enkelte borger.

- **Effektivisering og forenkling**

Budgetopgaven de kommende år kræver, at vi fortsætter med at effektivisere og forenkle på alle indsatsområder. Slutbrugers behov og ressourcer, samt de teknologiske muligheder udvikler sig med hastige skridt. Og vi skal følge med.

Direktionen ønsker, at vores service udvikles og gentænkes med enkelthed for øje, så borgerne oplever færre kontaktpunkter – og at servicen i sit design tager afsæt i slutbrugers perspektiv.

- **Innovation og gentænkning af opgaveløsning – gerne i partnerskaber**

Kommunen skal følge med den nyeste udvikling. Samtidig skal vi fortsat samskabe meningsfuld velfærd sammen med flere borgere for færre penge. For at gøre begge dele, er der behov for at gøre tingene på radikalt nye måder. Det er ikke nok kun at effektivisere og forenkle.

Vi skal grundlæggende transformere vores opfattelse af kerneopgaverne, hvordan vi løser dem og med hvem. Direktionen ønsker derfor at udvikle kommunens evne til at danne nye eksterne partnerskaber og arbejde strategisk og systematisk med innovation. Via eksterne partnerskaber bringes ny viden, sparring og samarbejds muligheder ind i løsningen af kommunens udfordringer i et langsigtet perspektiv.

En væsentlig driver for at lykkes med dette er at sætte yderligere skub i arbejdet med digital transformation i Syddjurs Kommune. Direktionen ønsker derudover at knytte innovationsdagsordenen sammen med Byrådets fokus på bæredygtighed og FN's verdensmål, der i høj grad handler om at indfri målene sammen med andre. Vi er afhængige af partnerskaber. Direktionen ønsker derfor, at bruge verdensmålene som løftestang for bæredygtig innovation.